

*Утвърдил на основание чл.197 от
Закона за предучилищното и училищно
образование: .....*

МАРИЯ ГВОЗДЕЙКОВА-ЗЛАТЕВА

Кмет на община Твърдица

***Стратегия за
подкрепа за личностно развитие
на децата и учениците в община
Твърдица
/2023-2024/***

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ

II. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

1. *Демографска характеристика на община Твърдица*
2. *Анализ на състоянието и готовността на общината и на образователните институции за осигуряване на подкрепа за личностно развитие*
  - 2.1. *Състояние на общинската мрежа от образователни институции за учебната 2022/23 г.*
    - 2.1.1. *Детски градини*
    - 2.1.2. *Училища*
  - 2.2. *Интегрирано обучение*
  - 2.3. *Материално-техническа база*
  - 2.4. *Обезпеченост на образователната система със специалисти*
3. *Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие за децата и учениците в община Твърдица*
  - 3.1. *Деца и ученици с изявени дарби*
  - 3.2. *Деца в риск*
  - 3.3. *Деца и ученици със СОП*
  - 3.4. *Състояние и предизвикателства пред общата подкрепа за личностно развитие*
  - 3.5. *Състояние и предизвикателства пред допълнителната подкрепа за личностно развитие*
4. *SWOT анализ*

III. СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ

1. *Стратегически цели*
2. *Визия, приоритети, цели*
3. *Приоритет 1. Предоставяне на обща подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в системата на предучилищно и училищно образование*
4. *Приоритет 2. Предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със СОП*
5. *Приоритет 3. Предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците с хронични заболявания*
6. *Приоритет 4. Предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в риск*
7. *Приоритет 5. Предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците с изявени дарби*

IV. СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

V. КОМУНИКАЦИЯ И ИНФОРМАЦИЯ

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. Нормативни основания.

Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците от Община Твърдица е разработена в изпълнение на разпоредбата на **чл. 197 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО)** и **чл. 5 от Наредбата за приобщаващото образование**. Общинската стратегия е изградена на основата на Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Твърдица и Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в област Сливен. Стратегията включва и описание на предизвикателствата, направени въз основа на изводите от общинския анализ, стратегическите и оперативни цели, необходимите мерки и дейности в областта на подкрепата за реализиране на поставените цели.

1.2. Общи постановки за подкрепата за личностно развитие (ПЛР) в светлината на *Закона за предучилищното и училищно образование и Наредбата за приобщаващо образование*.

Съгласно чл. 174, ал. 1 от *ЗПУО*, институциите в системата на предучилищното и училищното образование осигуряват подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, съвместно с държавните и местни органи и структури и доставчиците на социални услуги. Според чл. 176, ал. 1 от *ЗПУО* и чл. 4, ал. 2 от *Наредбата за приобщаващото образование*, подкрепата за личностно развитие се осигурява на всички деца и ученици, в съответствие с индивидуалните им потребности и има за цел да осигури за децата и учениците подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им. Редът за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа се урежда с *Наредбата за приобщаващото образование*.

Съгласно чл. 171, ал. 1, т. 7 от *ЗПУО*, получаването на обща и допълнителна подкрепа е право на детето и ученика. Чл. 177, ал. 1 от *ЗПУО* и чл. 4, ал. 1 от *Наредбата за приобщаващото образование* определят два вида подкрепа за личностно развитие – обща и допълнителна.

Основен принцип на *Закона за предучилищното и училищното образование* е подкрепата за детето и ученика да се осъществява на ниво най-близко до мястото, където живее и учи. Общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие се осигуряват в детските градини, в училищата и в центровете за подкрепа за личностно развитие, а в случаите по чл. 111, ал. 1, т. 1 от *ЗПУО* – в домашни или болнични условия.

2. Анализ на състоянието и готовността на общината и на образователните институции за осигуряване на подкрепа за личностно развитие

В анализа са разгледани ключовите фактори и елементи от предоставянето на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците и изводите за основната насока за бъдещи действия, които следват от силните и слаби страни на настоящата ситуация.

2.1. Състояние на общинската мрежа от образователни институции за учебната 2021/2022 г.

През учебната 2021-2022 година образователната система в Община Твърдица обхваща:

5 училища- СУ „Неофит Рилски“ гр. Твърдица, СУ „Георги Каравелов“ гр. Шивачево, ОУ „Никола Вапцаров“-с. Бяла паланка, ОУ „Никола Прокопиев“-с. Сборище, НУ „Христо Ботев“ с. Оризари;

6 детски градини: ДГ „Щастливо детство гр. Твърдица“, ДГ „Слънчев ден“ гр. Шивачево, ДГ „Брезичка“ с. Сборище, ДГ „Васил Левски“ кв. Козарево, ДГ „Вела Пеева“ с. Бяла паланка/защитена/, ДГ „Атанас Дамянов“ с. Оризари . Двете средни училища са средишни училища, в които се обучават ученици от населени места от общината. Училището в с. Бяла паланка е средишно и защитено.

Образованието е един от основните приоритети на Община Твърдица. Изпълнявайки своите правомощия и отговорности общината координира изпълнението на приема на ученици в общообразователните, профилираните и професионалните паралелки; обхвата на децата и учениците, подлежащи на задължително образование; поддържането и обновяването на материално-техническата база; организацията на учебния ден в средишните училища; съдейства за развитие на способностите и интересите на децата.

Брой детски градини и училища, брой деца и ученици в тях:

община	бр. училища	бр. ученици в дневна, индивидуална и самостоятелна форма на обучение	от тях: бр. ученици със СОП	бр. детски градини	бр. деца	от тях: бр. деца със СОП	общ брой деца и ученици със СОП
Твърдица	5	1713	17	6	615	4	21
Общо:	5	1713	17	6	615	4	21

Образователните институции, в които има деца и ученици със СОП в най-голяма степен са ангажирани в реформата на приобщаващото образование и са изправени пред предизвикателството да осмислят, да се подготвят и да приложат новата нормативна уредба за допълнителната подкрепа на децата и учениците със СОП.

2.2. Интегрирано обучение

Детските и учебни заведения, в които се обучават деца със специални образователни потребности, на територията на община Твърдица са: СУ „Неофит Рилски“ гр. Твърдица и СУ „Георги Каравелов“ гр. Шивачево , ОУ „Никола Й. Вапцаров“ с. Бяла паланка, ДГ „Щастливо детство“, ДГ „В. Левски.

2.3. Материално-техническа база

Общинските детските градини разполагат с достатъчен сграден фонд, с изключение на ДГ „Щастливо детство“ гр. Твърдица, която разполага с три сгради, но и те не са достатъчни да обхванат всички деца. През последните години чрез реализиране на проекти и програми и с активното участие на община Твърдица са направени подобрения на материалната база, закупени са технически средства, подновени са спалните помещения и кухните. Разкриха се допълнителни групи в ДГ „В.Левски“. Извърши се ремонт на сградата на ДГ „Щастливо детство“ по НП. Предстои през учебната 2023-2024 година там да бъдат разкрити още две групи.

Детските градини нямат изградени съоръжения за достъпна архитектурна среда. Необходимо е да се търсят начини за решаването на този проблем с цел привличане на децата със специфични образователни потребности.

Учебните заведения разполагат с добра материално-техническа база, която всяка година се подобрява и осъвременява. Въведена е целодневна организация на учебния ден. Изградени са здравни кабинети към средните училища и в по-големите детски градини, назначен е медицински персонал.

2.4. Обезпеченост на образователната система със специалисти.

В детските градини и училищата обучението на децата и учениците със специални образователни потребности се подпомага от ресурсен учител съобразно потребностите им. Броят на ресурсните учители се определя от броя на децата и учениците със СОП, от вида на подкрепата и от броя часове за ресурсно подпомагане.

Работата с децата и учениците със специални образователни потребности се организира в училищата и детските градини-там където са –в тяхната образователна среда.

Ресурсното подпомагане на децата и учениците от Община Твърдица се осъществява от специалисти на Регионален център за подкрепа процеса на приобщаващото образование /РЦПППО/ - Сливен: ресурсни учители, психолози, логопеди. Община Твърдица работи по проекта на УНИЦЕФ „Гаранция за детето“, по компонент 3 в ДГ „Щастливо детство“ са назначени психолог и ресурсен учител. В Община Твърдица работят 2 психолози, 2 ресурсни учители и 6 образователни медиатори с децата със СОП. Броят на специалистите за качествено прилагане на новата нормативна уредба за приобщаващото образование е крайно недостатъчен. Не е достатъчен броят на назначените в училищата и детските градини педагогически съветници и психолози.

II. АНАЛИЗ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ ЗА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ СЛИВЕН

На децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование се предоставя обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, която осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията им и за включването и участието им в общността на детската градина и на училището.

Общата подкрепа за личностно развитие е насочена към развиване на потенциала на всяко дете или ученик в детската градина или в училището.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя на деца и ученици със специални образователни потребности, в риск, с изявени дарби, с хронични заболявания.

3.1. Деца и ученици с изявени дарби

Съгласно §1, т. 6 от Допълнителните разпоредби на Закона за предучилищното и училищното образование „Дете или ученик с изявени дарби“ е дете или ученик с трайни способности и постижения в областта на науката, изкуството или спорта, надвишаващи постиженията на неговите връстници. С цел насърчаване на творческите заложби и потребности на децата е в сила Наредба за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изявени дарби. Работата с талантливите и даровити деца в свободното им време се осъществява в клубове, кръжоци и школи в училищата, спортни клубове, читалища. С цел насърчаването на творческите заложби и потребности на деца с изявени дарби от бюджета на общината се присъждат награди по случай 24 май. Община Твърдица има приета, Наредба за закрила на деца с изявени дарби. По данни на училищата ученици с изявени дарби за 2022 са 20.

3.2. Деца в риск

В Закона за предучилищното и училищно образование е дадено определение за „Дете или ученик в риск“, но до сега при поддържането на данни на децата и учениците в риск директорите на училища и детски градини, както и отделите за закрила на детето се позовават на Закона за закрила на детето (ЗЗД) и § 1, т. 11 от неговите Допълнителни разпоредби, съгласно който „Дете в риск“ е дете:

- ✓ чиито родители са починали, неизвестни, лишени от родителски права или чиито родителски права са ограничени, или детето е останало без тяхната грижа.
- ✓ което е жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унижително отношение или наказание в или извън семейството му.
- ✓ за което съществува опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие.
- ✓ което страда от увреждания, както и от трудно лечими заболявания, констатирани от специалист.
- ✓ за което съществува риск от отпадане от училище или което е отпаднало от училище”.

Община	Данни от директорите на училища/детски градини	2021/2022 уч.г. /за данните от директорите/
Община Твърдица	по данни от директорите на училища/детски градини	125 – в училища и в детски градини

По данните на директорите на училища това са основно ученици застрашени от отпадане от училище, поради направени много неизвинени отсъствия. Най-често дефинираните от директорите на училища причини за напускане на училище от ученици са както следва:

- ✓ Социално-икономически причини: ниски доходи на родителите, неприемливи битови условия; безработни родители; децата остават въпреки да се грижат за по-малките деца в семейството; децата се ангажират със сезонна работа;
- ✓ Семейни или етнокултурни причини: слаба заинтересованост на родителите за образованието на децата им; промяна на местожителството на семействата; неграмотност и необразованост на родителите, децата подражават на този модел и нямат мотивация за учене;
- ✓ Миграцията на родителите - заминаване на ученици в чужбина заедно с родителите или учениците се отглеждат от роднини, които не са в състояние да упражняват ефективен контрол; преместване на ученици в други населени места;
- ✓ Педагогически причини – трудности при усвояването на учебното съдържание, обусловени от езиковата бариера, малък или никакъв контакт между родителите и училището, възрастови и личностни проблеми при израстването.
- ✓ По данните от отдел за закрила на детето в тази група се включват и negliжирани деца; деца в риск от изоставяне; сигнали за психическо и физическо насилие; деца живеещи бедно и при лоши битови условия. Тази картина се допълва и от деца с трайно отсъстващи родители; деца с периодично отсъстващи родители; деца, за които се грижи само един родител; деца, за които се грижат баба и дядо; деца, за които се грижат роднини.

С оглед подкрепата за деца в риск и техните семейства, в т.ч. и с цел превенция, от важно значение е междуинституционалното сътрудничество и добра съвместна работа на експертите от имащите отношение организации и институции.

3.3. Деца и ученици със СОП

Децата с различни видове увреждания, с езиково-говорни нарушения, с обучителни трудности, имат специфични потребности в обучението си.

Община	Училище/детска градина	Общ брой на интегрираните деца/ученици		
		2019/2020г. /по данни от доклада на ЕКПО/	2020/2021г. /по данни от доклада на ЕКПО/	2021/2022г. /по данни на директорите/
Интегрираното обучение на децата и учениците със СОП				
Община Твърдица	Детски градини	5		4
	Училища	26	26	17

Общо	31	26	21
------	----	----	----

Нараства броя на децата с увреждане, което влияе върху усвояване на учебното съдържание по учебен предмет или учебни предмети. Това може да се обясни с факта, че все повече родители започват да признават проблема на детето пред обществото и да търсят съответния специалист за помощ. Според директорите на училищата и детските градини броят на деца със СОП е значително по-голям, но много от родителите не желаят да бъдат подпомагани от ресурсни учители и работата с тези родители изисква много дълъг период на обяснение и доказване на необходимостта. Изпитва се остра необходимост от логопеди и учители на деца и ученици със слухови затруднения.

3.4. Състояние и предизвикателства пред общата подкрепа за личностно развитие.

Общата подкрепа за личностно развитие е съсредоточена в училищата и детските градини, като дейностите в обхвата ѝ са регламентирани в Закона за предучилищното и училищно образование.

По отношение **кариерното ориентиране** на учениците, в гр. Сливен функционира Карьерен център, който реализира дейността си и на територията на община Твърдица. В помощ при професионалното ориентиране на учениците ежегодно преподаватели от различни висши учебни заведения посещават двете средни училища за да запознаят зрелостниците с възможностите, които предлагат техните учебни заведения.

Работи се целенасочено и по отношение изграждане на система за **превенция на насилието и агресията** сред децата и учениците:

Във всяко училище в община Твърдица има създадени Координационни съвети съгласно изискванията на Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училището. Една от функциите на Координационния съвет е да се работи по конкретен случай с дете, жертва на насилие или в риск от насилие, както и за дете с проблемно поведение. При необходимост от конкретен специалист с педагогически функции ръководството на училището се обръща за помощ и съдействие към специалистите в РУО – Сливен;

- ✓ Превенция се осъществява чрез различни кампании за информираност и толерантност, в часовете на класа чрез лекции и дискусии;
- ✓ Изготвят се правила за поведение и процедури за реакция при сигнал за агресия и насилие;
- ✓ Привличат се родителите и членовете на ученическите съвети в помощ на училищния екип за провеждане на разяснителни превантивни кампании;
- ✓ Извършва се диагностика на затрудненията в личностната и поведенческата сфера на ученици, с цел превенция на агресивно и автоагресивно поведение;
- ✓ Чрез групови и индивидуални дейности и занимания се развиват социалните умения, в това число комуникативните умения, с цел обсъждане и разпознаване на неприемливото поведение и действия, нараняващи околните. Работи се към разпознаване на емоциите, подобряване на общуването, изграждане на умения за реагиране и др.;
- ✓ Извършен е анализ на ефективността и са актуализирани системите за дежурство и наблюдение; Подобро е качеството на пропускателния режим.

- ✓ Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение се осъществяват и от Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни. Тя оказва съдействие на образователните институции за обхващане на деца и ученици в училище и за ограничаване на отпадането от училище на деца в криминогенен риск и криминални прояви. Към Комисията има определени обществени възпитатели, които оказват помощ на родителите за корекции в поведението и когато е необходимо да се предотврати безнадзорност или извършване на противообществени прояви.
- ✓ Отчетени са някои проблеми, които трябва да се преодолеят, за да бъде подкрепата за личностното развитие на децата и учениците по- ефективна:
  - Все още не се отчитат в достатъчна степен индивидуалните особености на всяко дете и насочването на конкретен специалист за неговата интеграция и специална подготовка;
  - Недостатъчен брой обучени учители за работа с деца със СОП;
  - Липса на логопедичен кабинет в община и Твърдица;
  - Липсва психолог в някои от училищата на общината
  - Липсват оборудвани методични кабинети в детските градини и училищата
  - Липсват учебници и помагала, които да отговарят на потребностите на децата, което ограничава достъпа им до учебното съдържание.
  - По отношение грижата за здравето е необходимо осигуряване на диетично хранене в детските заведения, осигуряване на групи по лечебна физкултура в детските градини и училищата, извършване на индивидуална оценка за специалните медицински потребности, да се засили работата на медицинските специалисти по отношение промоцията и превенцията на здравето с децата и родителите.
  - Необходимо е продължаване и задълбочаване на дейностите за изграждане на връзката с родителите и поддържане на тяхното постоянно участие като основен партньор на училищата и детските градини.

3.5. Състояние и предизвикателства пред допълнителната подкрепа за личностно развитие.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя на деца и ученици със специални образователни потребности, в риск, с изяви дарби, с хронични заболявания и включва:

- работа с дете и ученик по конкретен случай;
- психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
- осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
- предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;
- ресурсно подпомагане.

3.5.1. Работа с дете и ученик по конкретен случай

Във всички училища и в по-голямата част от детските градини от община Твърдица функционират Координационни съвети, които работят в случай на инцидент, случай на насилие и тормоз или при кризисна ситуация.

3.5.2. Психосоциална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания

Психосоциалната рехабилитация се предоставя на отделно дете или ученик въз основа на оценката на индивидуалните му потребности. Водещ на случая на детето или ученика при предоставяне на психосоциалната рехабилитация в детската градина и училището е психологът или педагогическият съветник, когато е с квалификация по психология.

- В училищата на място се провежда индивидуална и групов работа с проблемни ученици, ученици в риск и цели класове. На учениците и родителите е даден достъп до квалифицирана психолого-педагогическа помощ и подкрепа в училищна и извънучилищна среда;
- В училищата, в които има назначени педагогически съветници и психолози, се изготвят редица информационни кампании, които се предоставят на вниманието на ученици и родители, с цел информиране, превенция и намаляване на случаите на агресия и насилие;
- Има изградени действащи системи за психолого-педагогическа подкрепа, реализирана от училищните екипи, в партньорство с училищните ръководства, което включва родителите и учениците;
- Във всички училища има създаден училищен Координационен съвет и два пъти годишно, съгласно изискванията на механизма, се извършва анкетиране, с цел оценка нивото на тормоз и насилие в училището;
- Училищните психолози осъществяват индивидуална и групов работа с децата, свързана с преодоляване на емоционални, поведенчески и обучителни дефицити. Съвместно с класните ръководители и ресурсните учители се прилагат адекватни мерки при възникване на проблем;
- Особено внимание в училищата е насочено към опазване физическото и психично здраве на децата и учениците, както и на тяхното здравно образование. Поставят се акценти върху болестите на века: ХИВ, туберкулоза, хепатит, диабет, разстройства на храненето и др.;
- В часовете на класа се разглеждат теми, свързани с това, как да се справят учениците с чувството за тревожност, стреса, гнева и агресията, и как да ги преодоляват. Проучват се проблемите на учениците, живеещи в неблагоприятна семейна среда;
- Педагогическите съветници, психолози и педагози, изпълняващи функциите на педагогически съветници, чрез лекции в часовете на класа и в извънкласни форми повишават информираността на учениците за училищния тормоз – видове, източници и помощ, оказвана на жертвите; включване на членове на ученическия парламент в превенцията на училищното насилие; повишаване компетенциите на учениците за справяне с физическото и психическо насилие чрез дискусии, групов работа и гост-лектори в час на класа.

3.5.3. Предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания

В училищата на територията на община Твърдица не се осъществява обучение по специалните учебни предмети за ученици със сензорни увреждания

3.5.4. Ресурсно подпомагане.

През учебната 2021/ 2022г. в Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – област Сливен /РЦПППО – област Сливен/ работят 25 педагогически специалисти, от които: 4 психолози, 2 логопеди, 1 слухово-речеви рехабилитатор, 1 педагог зрителино затруднени, 17 ресурсни учители. Обхванати през годината деца и ученици:

Община	Брой ученици			Брой училища			Брой детски градини			Брой деца		
	2019 2020	2020 2021	2021 2022	2019 2020	2020 2021	2021 2022	2019 2020	2020 2021	2021 2022	2019 2020	2020 2021	2021 2022
Твърдица	17	10	5	2	3	1	2	2	3	6	6	8
Общо	17	10	5	2	3	1	2	2	3	6	6	8

В своята дейност ресурсните учители прилагат предимно индивидуалния подход за подпомагане на децата и учениците със специални образователни потребности. Работят основно в ресурсни кабинети, класни стаи и при необходимост в класовете по време на учебните часове. Там където е възможно се работи с двама или трима ученици със сходни академични знания и тематични планове по даден учебен предмет, с цел прилагане на подхода „работа в малка група“. Част от ресурсните учители консултират ученици със специални образователни потребности, които се явяват на Национално външно оценяване в IV клас, в VII клас, XII клас, както и ученици, които не са на ресурсно подпомагане, но са идентифицирани със специални образователни потребности и са се явили на Държавни зрелостни изпити. В община Твърдица няма специалист, който да работи с деца и ученици с нарушение на слуха /слухово-речеви рехабилитатор/.

На територията на община Твърдица няма социални услуги за деца, но общината е включена в:

➤ Пилотно прилагане на **"Гаранцията за детето"** - Фаза III от подготвителното действие на Европейската Комисията, осъществявано с подкрепата на УНИЦЕФ.

През месец октомври 2020 г. между УНИЦЕФ България, Министерство на труда и социалната политика, Министерство на здравеопазването, Министерство на образованието и науката, Министерски съвет и областните управители на областите Бургас, Стара Загора и Сливен беше подписан Меморандум за разбирателство и сътрудничество за пилотно прилагане на "Гаранцията за детето" - Фаза III от подготвителното действие на Европейската Комисията, осъществявано с подкрепата на УНИЦЕФ. Подписани са и споразумения за финансиране с пилотните общини от трите области.

Целта на проекта е да бъдат подобро условията на живот и да се разшири използването на интегрирани услуги за деца с увреждания и деца, живеещи в семейства

в уязвимо положение в три области в България - – Бургас, Стара Загора и Сливен, посредством предоставяне на подкрепа за разширяване на достъпа и подобряване на качеството на 4 вида услуги – патронажна грижа на семейства с малки деца, ранна интервенция за деца с увреждания и затруднения в развитието, качествено приобщаващо предучилищно образование и насочени към децата и семействата услуги за превенция и подкрепа с фокус върху децата от семейства в уязвимо положение.

В проекта участват представители на системите за здравеопазване, образование, закрила на детето и социално подпомагане, неправителствени организации, академични институции, изследователски организации, медии, деца и младежи и други заинтересовани страни.

На територията на област Сливен проектът се изпълнява в четирите общини – Сливен, Нова Загора, Котел и Твърдица, а дейностите са обособени в 4 компонента:

Компонент 1: Патронажни грижи

Компонент 3: Приобщаващо предучилищно образование

1. Укрепване капацитета в областта на приобщаващото образование в ДГ „Щастливо детство”.

- Оценка на нуждите на детската градина за осигуряване на приобщаващо образование на децата и наемане на допълнителни специалисти

- Провеждане на въвеждащи модули за целия персонал, специфични и целеви модули за педагогическите специалисти работещи в детските градини.

• 2. Укрепване капацитета на регионалните образователни структури в област Сливен

- Провеждане на обучения за РЦПППО-Сливен

- Регулярна подкрепа по аспекти на приобщаващото образование

- Областни срещи за обмяна на практики (2)

Компонент 4: Подкрепа на деца и семейства в уязвимо положение

1. Услуги по подкрепа и превантивна работа за деца и техните семейства

- Подбор и назначаване на допълнителни социални работници/сътрудници към община Твърдица.

- Предоставяне на обучения и супервизия за всички социални услуги

- Адаптиране методология за достъп до деца и семейства, част от сегрегирана общност

- Картографиране на деца и семейства от сегрегирани общности и предоставяне на услуги

2. Засилено междусекторно сътрудничество и работа по случай на местно ниво

- Подбор и назначаване на социални работници (СР) в Твърдица

- Предоставяне на обучения за целия персонал на ОЗД, както и само за новите СР

- Достигане до уязвими деца и родители => подкрепа за социални, здравни и образователни услуги

3.6. Дейности на читалища и спортни клубове в подкрепа на личностното развитие на децата и учениците.

Читалищата по своята същност са най-старите културни организации, които създават в конкретното населено място възможности за реализирането на инициативи, подкрепящи културния календар на местната общност и за създаване на възможности за осмисляне на свободното време на младите хора.

На територията на община Твърдица функционират 9 читалища и 3 спортни клуба, които вземат активно участие в подкрепата на учениците и децата. Те работят с голяма част от учениците и децата през ваканциите, като организират летни занимални, изложби, рецитали, участие в градските и празниците по села, организират конкурси и рецитали, има танцови състави и школи.

3.7. Дейностите по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение в община Твърдица.

Основна характеристика на политиката по отношение на ненавършилите пълнолетие малолетни и непълнолетни е хуманизмът, проявяван от законодателя. И най-съвършената наказателна система не може да има особен ефект в борбата с престъпността на непълнолетните, ако не се съчетава умело със система от мерки с превантивен характер. Следвайки тази политика Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните при община Твърдица, работи успешно по организиране и реализиране на инициативи по първичната превенция на територията на общината, чрез дейности алтернативни на детското асоциално и девиантно поведение. За целта са проведени срещи с директори на училища, педагогически съветници, класни ръководители. Привлечени са и родителите като партньори.

Комисията организира общински инициативи: «Клас на годината» за недопускане на безпричинни отсъствия в училище, различни конкурси за рисунка, презентации. Комисията участва като партньор в провеждането на спортни инициативи, призовавайки, че спортът е най-добрата превенция алтернатива на социално-негативното поведение на подрастващите.

МК оказва съдействие на образователните институции за обхващане в училище на подлежащите на задължително образование деца и ограничаване на отпадането от училище на деца в криминогенен риск и криминални прояви.

Към Комисията има определени обществени възпитатели, които оказват помощ на родителите или на лицата, които ги заместват, за корекции в поведението и когато е необходимо да се предотврати безнадзорност или извършването на противообществени прояви.

Има малка, но устойчива тенденция за намаляване на ежегодния брой напускащи училище ученици. Институциите поотделно водят активна политика в рамките на своите правомощия за предотвратяване на напускането на училище и връщането в образователната система на напусналите ученици. Високо се оценява и значението на ранното детско развитие и качествено предучилищно образование като фактор за предотвратяване на отпадането от образователната система.

4. Предизвикателства

Ключовите предизвикателства са свързани с прехода към нова философия и организация на грижата за индивидуалните потребности на всяко дете и ученик, изразени в нова нормативна уредба. Успешното прилагане в практиката на духа, организацията и процедурите, изисквани от *Закона за предучилищното и училищно*

образование и Наредбата за приобщаващото образование поставят следните предизвикателства:

4.1. Нормативните промени изискват преобразуване на институции, дава се възможност за възникване на нови институции, променят се задачите на съществуващите институции, променят се взаимоотношенията между институциите. Тези многопосочни промени следва да се осъществят по начин, който осигурява непрекъснатост на грижата за децата и учениците и институциите да получат необходимата подкрепа в преходния период.

4.2. Новите задачи на институциите и на педагогическите специалисти изискват нови компетентности, нов поглед на педагогическите специалисти върху собствената им работа. В училищата и детските градини са необходими и нови специалисти, с които ще се разшири и кръгът на участниците в екипната работа, която е основен подход в приобщаващото образование.

4.3. Реформата в предучилищното и училищно образование е свързана и с промени във финансирането на дейностите за обща и допълнителна подкрепа на децата и учениците.

4.4. Осъществяването на ценностите и на организацията на приобщаващото образование изисква просветеност на родителската общност, чувствителност на обществото към проблемите на децата и учениците, разбиране за отговорностите на всички и за необходимата толерантност и търпимост.

5. SWOT анализ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Добро териториално разпределение на мрежата от детски и учебни заведения и осигурен достъп до предучилищна подготовка и училищно образование; ❖ Въведена задължителна предучилищна подготовка три години преди постъпване в I клас и създадени условия за усвояване на български език; ❖ Извършена оптимизация на училищната мрежа в съответствие с демографските процеси; ❖ Наличие на действащ механизъм за финансиране на делегираните от държавата дейности и местни дейности; ❖ Финансиране, основано на единни разходни стандарти за издръжка на дете и ученик с делегирани 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Неблагоприятна демографска ситуация и засилени миграционни процеси; ❖ Недостатъчен брой места в някои детските градини; ❖ Няма готовност в общината за обхват на децата на 4 години в задължително предучилищно образование; ❖ Недостатъчно модернизирана материална база на училища, детски градини; ❖ Учебно съдържание, несъответстващо на съвременните потребности на младите хора и слаба практическа насоченост на обучението; ❖ Образователно - възпитателни подходи, които не отчитат индивидуалните потребности на детето и учениците; ❖ Професионално образование неудовлетворяващо напълно

<p>бюджети във всички училища;</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Сравнително добра материално-техническа база на училищата и детските градини ❖ Прилагане на Системи за финансово управление и контрол; ❖ Добра система за организация, съгласуваност, контрол и отчетност на учебно-възпитателния процес, на административната и стопанска дейност; ❖ Създадена подкрепяща среда за децата и учениците със специални образователни потребности – квалифицирани специалисти към регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование; ❖ Осигуреност с педагогически кадри и други квалифицирани специалисти за обучение на деца и ученици; ❖ Наличие на система за квалификация и преквалификация на педагогическите кадри; ❖ Реализирани програми за допълнителна работа с изоставащи и надарени ученици, включително и финансово стимулиране на деца с изявени дарби; ❖ Родителско и гражданско участие в управлението на образователния процес; ❖ Създадени условия за удовлетворяване интересите, желанията и потребностите за личностна подкрепа на децата и учениците в свободното им време. 	<p>изискванията на пазара на труда и необходимостта от кадри в региона;</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Недостатъчно обучени педагогически и други специалисти за предоставяне на качествена допълнителна подкрепа на деца и ученици; ❖ Ограничен достъп до услуги в подкрепа на личностното развитие на учениците в малките населени места. ❖ Липса на достъпна архитектурна среда; ❖ Недостатъчни собствени приходи; ❖ Липса на медицински и стоматологични кабинети в значителна част от детските и учебни заведения.
<p>ВЪЗМОЖНОСТИ</p>	<p>ЗАПЛАХИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Държавна финансова подкрепа за обхващане на децата в детските градини; ❖ Делегиране на административни и финансови правомощия на директорите на общинските детски градини ❖ Повишаване привлекателността и качеството на материалната база на 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Негативни демографски процеси и висок процент етническо население; ❖ Намаляване броя на децата в малките населени места; ❖ Голям брой деца от малцинствени групи, които поради социално-икономически и етно-културни причини не посещават детска градина и изпитващи обучителни трудности поради недостатъчно владеене на

<p>образователните институции;</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Създаване на възможности за изграждане на достъпна архитектурна среда във всички образователни институции; ❖ Използване на възможностите, предоставяни от различни национални, европейски и международни финансови инструменти; ❖ Разширяване на възможностите за целодневна организация на обучението; ❖ Прилагане на система от мерки за осигуряване по-пълнен обхват на подлежащите на задължително обучение деца и ученици и интеграцията им; ❖ Обогатяване на възможностите за извънучилищни дейности и занимания по интереси; ❖ Квалификация на учителите за обезпечаване на подкрепата за личностно развитие на деца и ученици; ❖ Развитие на система от стимули за привличане на млади учители и повишаване привлекателността на учителската професия; ❖ Създаване на повече и по-разнообразни стимули за насърчаване на децата с изявени дарби; ❖ Повишаване ангажираността на родителите към формиране на образователните политики, към училищните и извънкласни дейности. 	<p>български език;</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Увеличаване броя на неграмотните млади хора; ❖ Слаба заинтересованост на бизнеса към осигуряване на възможности за практикуване на ученици в реална работна среда; ❖ Липса на точни прогнози и проучвания за потребностите на пазара на труда от определени професии; ❖ Слаба заинтересованост при част от родителите и слаба мотивираност при част от учениците към ценностите на образованието;
---	---

III. СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ

1. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ.

- ✓ Пълноценна социализация на деца и ученици със специални образователни потребности, в риск, с изявени дарби и с хронични заболявания.
- ✓ Гарантиране на равен достъп до качествено образование за децата и учениците.
- ✓ Утвърждаване на приобщаващото образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система.
- ✓ Зачитане на индивидуалните потребности и развиване на уменията на всяко дете чрез прилагане на диференцирани подходи.

1. ВИЗИЯ, ПРИОРИТЕТИ, ЦЕЛИ

ВИЗИЯ. Осигурена подкрепа, подходяща среда и възможност за оптимална степен на развитие на потенциала, способностите и уменията за успешна реализация и участие на децата и учениците от община Твърдица във всички аспекти на живота в общността.

ПРИОРИТЕТ 1. ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ОБЩА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ДЕТСКИТЕ ГРАДИНИ И УЧИЛИЩАТА

Специфична цел 1.1. Осигуряване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията на децата и учениците.

Мярка 1.1.1. Осигуряване развитието на пълния потенциал на всички ученици в училищата от община Твърдица, отчитайки индивидуалните им потребности

Дейност 1.1.1.1. Развитие и подобряване на екипната работа между ученици и учители – обмен на информация и на добри педагогически практики с цел подкрепа на всички учители за подобряване на работата им с учениците в класа, провеждане на регулярни срещи в училищата, когато са за целите на превенцията, между малка група учители и други педагогически специалисти в детската градина, за преглед и обсъждане на информацията за обучението и развитието на ученик и набелязване на конкретни мерки за обща подкрепа само за ученици с обучителни трудности.

Дейност 1.1.1.2. Осигуряване на кариерно ориентиране-дейности, насочени към учениците от училищата в община Твърдица, развитие на дейностите по кариерно ориентиране на Регионален център за подкрепа процеса на приобщаващото образование, насочено към деца и ученици със специални образователни потребности.

Дейност 1.1.1.3. Осигуряване на занимания по интереси чрез развитие на дейностите в Център за подкрепа за личностно развитие – Сливен.

Дейност 1.1.1.4. Развитие на библиотечно-информационното обслужване – развитие на библиотечно-информационната дейност в училищата и обогатяване на библиотечния фонд.

Дейност 1.1.1.5. Разработване на дейности по превенция на насилието – прилагане на цялостен училищен подход, полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на насилието и създаване на по-сигурна училищна среда, повишаване обхвата на дейностите по превенция на насилието на ниво училище, подобряване на координацията между отделните институции. Подобряване на взаимодействието между институциите от системата на училищното образование, местните комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни и социалните услуги, работещи на територията на община Твърдица за превенция на тормоза и насилието в училищата.

Дейност 1.1.1.6. Развитие на дейностите по превенция на обучителните трудности – увеличаване на броя на работещите логопеди в училищата, с цел повишаване обхвата на учениците с обучителни трудности.

Дейност 1.1.1.7. Осигуряване на качествени грижи за здравето в училищата – продължаване дейностите на училищните здравни кабинети.

Дейност 1.1.1.8. Развитие на уменията за учене, компетентностите, творческите и спортните способности на учениците в тематични области, които са извън включените в задължителната училищна подготовка, преодоляване на образователните дефицити на учениците, които срещат затруднения в подготовката си по задължителните дейности в училище и повишаване на мотивацията им за учене, повишаване на образователните постижения на учениците в определени научни области чрез дейности по Програма Образование 2021-2027 г.

Мярка 1.1.2. Предоставяне на обща подкрепа на децата в детските градини

Дейност 1.1.2.1. Развитие и подобряване на екипната работа между учителите и другите педагогически специалисти – обмен на информация и на добри педагогически практики с цел подкрепа на всички учители за подобряване на работата им с децата в групата, провеждане на регулярни срещи в детските градини, когато са за целите на превенцията, между малка група учители и други педагогически специалисти в детската градина, за преглед и обсъждане на информацията за обучението и развитието на дете и набелязване на конкретни мерки за обща подкрепа само за деца с обучителни трудности.

Дейност 1.1.2.2. Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните трудности – повишаване броя на децата от детските градини на възраст между 3 и 3,6 г., на които се прилага скрининг тест за определяне риск от обучителни трудности.

Дейност 1.1.2.3. Осигуряване на занимания по интереси – продължаване на дейностите по предоставяне на занимания по интереси.

Специфична цел 1.2. Осигуряване на необходимите човешки ресурси, за предоставяне на качествена обща подкрепа за деца и ученици в детските градини и училищата от община Твърдица.

Мярка 1.2.1. Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти от училищата и детските градини в посока предоставяне на качествена обща подкрепа

Дейност 1.2.1.1. Провеждане на вътрешна квалификация относно възможностите за предоставяне на обща подкрепа и работа в екип.

Дейност 1.2.1.2. Организиране на форми за споделяне на добри педагогически практики в областта на предоставянето на общата подкрепа на училищно, общинско и областно ниво.

Дейност 1.2.1.3. Провеждане на квалификационни форми с външни лектори за повишаване на компетентностите и квалификацията на учителите и другите педагогически специалисти за предоставяне на обща подкрепа.

ПРИОРИТЕТ 2. ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ СЪС СПЕЦИАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ

Специфична цел 2.1. Развитие на приобщаващото образование и предоставяне на равен достъп до образование на всяко дете и ученик със специални образователни потребности

Мярка 2.1.1. Осигуряване на ресурси за извършване на качествена и професионална оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците със специални образователни потребности, с цел предоставяне на адекватно и качествено образование, съобразено с индивидуалните особености и потребности на всяко дете или ученик със специални образователни потребности

Дейност 2.1.1.1. Провеждане на обучения на екипите за подкрепа за личностно развитие на деца и ученици със специални образователни потребности в училищата и детските градини за извършване на функционална оценка съвместно със специалисти от Регионален екип за подкрепа за личностно развитие към Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – област Сливен и от външни лектори.

Мярка 2.1.2. Осигуряване на качествена и професионална допълнителна подкрепа за деца и ученици със специални образователни потребности

Дейност 2.1.2.1. Осигуряване на достъпна архитектурна среда в детските градини, училища и центрове за подкрепа за личностно развитие.

Дейност 2.1.2.2. Осигуряване на необходимата материално – техническа база в училищата, детските градини и центрoвете за подкрепа за личностно развитие за

предоставяне на допълнителна подкрепа за деца и ученици със специални образователни потребности.

Дейност 2.1.2.3. Осигуряване на необходимите педагогически специалисти за предоставяне на качествена допълнителна подкрепа на деца и ученици със специални образователни потребности чрез общините, чрез центровете за подкрепа за личностно развитие, чрез центровете за специална образователна подкрепа и/или чрез Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – област Сливен

Дейност 2.1.2.4. Осигуряване на обучения на специалистите, предоставящи допълнителна подкрепа за деца и ученици със специални образователни потребности от Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – област Сливен, центровете за подкрепа за личностно развитие, училищата и детските градини.

ПРИОРИТЕТ 3. ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ С ХРОНИЧНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ

Специфична цел 3.1 Осигуряване на необходимите грижи за социализация и равен достъп до качествено образование на децата и учениците с хронични заболявания

Мярка 3.1.1 Осигуряване на необходимия персонал в училищата и детските градини за работа с деца с хронични заболявания

Дейност 3.1.1.1. Осигуряване на обучение на персонала в училища и детските градини, в които се обучават деца и ученици с хронични заболявания, нуждаещи се от допълнителна подкрепа

Дейност 3.1.1.2. Назначаване и осигуряване на необходимите специализирани персонал за предоставяне на качествена допълнителна подкрепа за децата и учениците с хронични заболявания

Мярка 3.1.2. Осигуряване на качествена допълнителна подкрепа на деца и ученици с хронични заболявания

Дейност 3.1.2.1. Проучване и оценка на индивидуалните потребности и способности на децата и учениците с хронични заболявания

Дейност 3.1.2.2. Предоставяне на качествена допълнителна подкрепа за децата и учениците с хронични заболявания

ПРИОРИТЕТ 4. ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В РИСК

Специфична цел 4.1 Повишаване обхвата на допълнителната подкрепа за децата и учениците в риск

Мярка 4.1.1 Осигуряване на качествена допълнителна подкрепа на деца и ученици в риск в училищата и детските градини

Дейност 4.1.1.1. Осигуряване на необходимите специалисти за предоставяне на качествена допълнителна подкрепа на деца и ученици в риск в детските градини и училищата от Твърдица.

Дейност 4.1.1.2. Осигуряване на обучения на екипите за подкрепа за личностно развитие, предоставящи допълнителна подкрепа за деца и ученици в риск.

Дейност 4.1.1.3. Подобряване на партньорството между институциите от системата на предучилищното и училищното образование и доставчиците на социални услуги в общността за предоставяне на качествена допълнителна подкрепа за деца в риск.

ПРИОРИТЕТ 5. ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ С ИЗЯВЕНИ ДАРБИ

Специфична цел 5.1 Повишаване качеството на допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и учениците с изявени дарби

Мярка 5.1.1 Предоставяне на качествена допълнителна подкрепа за деца и ученици с изяви дарби в детски градини, училища и центрове за подкрепа за личностно развитие на деца и ученици.

Дейност 5.1.1.1. Дейности по Национална програма „Ученически олимпиади и състезания“, модул „Осигуряване на обучение на таланти ученици за участие в ученическите олимпиади“.

Дейност 5.1.1.2. Дейности по подготовка и провеждане на училищни, общински и областни кръгове на олимпиади и състезания.

Дейност 5.1.1.3. Осигуряване на обучения на учители и други педагогически специалисти, предоставящи допълнителна подкрепа на деца и ученици с изяви дарби.

IV. СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА. ЗВЕНО ЗА МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

За проследяване напредъка в изпълнението на областната и общинските стратегии за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, представителите на организациите и институциите - основни участници в разработването на областната стратегия, ще осъществяват дейности по мониторинг на изпълнението.

Дейностите по мониторинг включват:

- ✓ Текущ мониторинг на дейностите – събиране на информация, посещения на място, доклади от мониторинговите посещения;
- ✓ Създаване и постоянно актуализиране на база данни на областно ниво с разбивка по общини, свързани с личностно развитие на децата и учениците;
- ✓ Събиране на информация за прогреса в изпълнението на стратегията;

За осъществяване на своята дейност представителите на организациите и институциите-основни участници в разработването и мониторинга на стратегията, провеждат регулярни работни срещи за обсъждане на дейностите свързани с наблюдение и изпълнението на областната и общинската стратегии за ПЛР на децата и учениците.

Ежегодно представителите на общините участвали в процеса на изготвянето, изготвят доклад за изпълнението на общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие в края на периода на действие на стратегията. Въз основа на доклада на общините се изготвя доклад за изпълнението на областната стратегия.

V. КОМУНИКАЦИЯ И ИНФОРМАЦИЯ

Важно условие за ефективното реализиране на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците е политиката за предоставяне на информация на обществеността и заинтересованите страни. Обществеността следва да получава пълна и обективна информация за всяка стъпка при реализиране на дейностите в стратегията.

Принципите, върху които ще се основава комуникацията, са:

- **Равнопоставеност** – равен достъп до информация на всички заинтересовани страни и на широката общественост;
- **Целенасоченост** – ясно дефинирани цел и аудитория на комуникационното послание;

- Навременност – своевременно задоволяване на потребностите от информация на заинтересованите групи и широката общественост;
- Качество и достъпност на информацията – изчерпателност, задълбоченост и аналитичност на комуникационните послания, достигащи до най-голям брой заинтересовани страни;
- Многообразие и адаптивност – многообразни комуникационни канали и комуникационни средства и съобразяване със специфичните особености на потребителите на информация, както и с конкретната ситуация;
- Партньорство – открит диалог и сътрудничество в комуникационния обмен с всички заинтересовани страни, с неправителствените организации и сдружения и медии.

Мерките за осъществяване на комуникацията са:

- Информирание на обществеността и всички заинтересовани страни за разработването, приемането и изпълнението на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците 2023-2024 чрез организиране на брифинги, публикации в медиите за запознаване с визията, ценностите, приоритетите, планираните дейности и мерки в стратегията;
- Организиране на работни срещи с участието на заинтересованите страни, НПО и медии;
- Популяризиране на резултатите от изпълнението на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците 2023-2024 чрез запознаването на широката общественост с доклада за изпълнението на стратегията.

Комуникационни техники:

- Директна комуникация – предоставяне на възможност на заинтересованите страни и на широката общественост за споделяне на мнения, гледни точки и предложения в рамките на дискусии, кръгли маси и дебати;
- Комуникация чрез масовите медии - редовно и систематично предоставяне на информация относно изпълнението на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците 2023-2024 чрез съобщения за местния вестник „Твърдишки глас“ и чрез сайта на община Твърдица;
- Комуникация чрез информационни материали - публикуване на тематични информационни материали, съобразени с визията, целите и приоритетите на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците 2023-2024 и тяхното разпространение.